

Élni – nem visszaélni

Ellátási protokoll a visszaélések
megelőzésére és kezelésére

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	7
A visszaélésekkel kapcsolatos fogalmak tisztázása	9
Abúzus (visszaélés)	9
Szexuális abúzus	9
Szexuális bántalmazás	9
<i>A Kézenfogva Alapítvány által használt munkadefiníció .....</i>	<i>9</i>
A Szakmai Fórum résztvevői által használt definíció a visszaélés meghatározására	10
Nemzetközi kitekintés az értelmi sérült emberekkel kapcsolatos visszaélésekről	11
Az elhanyagolás, gondatlanság, mint visszaélés	11
Szexuális visszaélések áldozatai	12
Az értelmi fogyatékos személyek ideális áldozatok	13
Az elkövetők	13
A bántalmazás helyszíne	13
A gondozási rendszeren belül megjelenő szexuális bántalmazási helyzetek	14
Segítő általi visszaélés	14
Gondozottak közti erőszak	14
Családon belüli erőszak	14
Kívülálló a lakókörnyezeten belül	14
A hazai helyzet bemutatása	17
Az akkreditált tréningek során szerzett tapasztalatok	17
Általános tapasztalatok	18
Az intézményi ellátás kereteinek problémái	20
Normalizációs elv megvalósításának hiányosságai	20
Életkor szerinti vegyes intézmények problémája	21
Vegyes profilú intézmények problémája	22
Az eltérő ellátási szükségletű csoportok problémája	22
Közösségi élet szerepe	23
Lakóotthonok helyzete	23
Gyermekvállalás, fogamzásszabályozás	24
Minőségbiztosítás	25
Az intézményi ellátás személyi feltételeinek problémái	25
Alacsony presztízsű, rosszul fizetett munkakörök	26
Szakmai tudatosság problémái, team munka hiánya	27
Bánásmód problémái	27
Szakmai etikai kérdések	28
A beavatkozás lehetőségei	28
A visszaélések és az alapvető szakmai normák összefüggései	28
Preventív szemléletmód	29
A visszaélések esetében alkalmazott egységes eljárás mód, protokoll	30
A modellkísérleti program részletes bemutatása	31

A program elemei	32
Intézményi keretek kialakítása, fejlesztése	32
Pszichoszexuális kísérés gyakorlatának bevezetése és működtetése	32
az egyéni esetkezelés során	
Önvédelmi program	32
A program bevezetésének lépései	32
Felkészítő szakasz	32
Bevezetés, elkészült eszközök tesztelése, kipróbálása.	32
Ellenőrzés, evaluáció.	33
A modellkísérleti program három szakaszának tapasztalatai	33
I. A felkészítés	33
A várt eredmények	34
A felkészítés lépései	34
1. Helyzetkép felmérése	34
2. Munkacsoport létrehozása	34
3. Stratégiai tervezés, cselekvési terv	34
4. Állásfoglalás	34
A visszaélések definíciója, a protokoll bemutatása	35
A felkészítés és a tréning tapasztalatai, eredmények	35
A szakasz eredményei	35
A protokoll főbb lépései, tennivalók a folyamat során	36
A Protokoll alkalmazási területei és az alkalmazás néhány alapelve röviden	36
Lehetséges eltérések az ideál-tipikus eljárási módtól	36
II. A bevezetés szakasza	37
A bevezetés lépései	37
1. A protokoll megismertetése	37
2. A visszaélési esetek bizottságának megalakítása	37
3. A problémák elemzése	38
4. Támogatás a felmerült probléma megoldásában	38
A szakasz tapasztalatai, eredményei	38
III. Ellenőrzés, evaluáció szakasza	39
A szakasz lépései	
1) A beavatkozások elindítása	39
2) Belső monitoring kialakítása	39
3) Hiányosságok korrekciója	39
4) Esetmegbeszélések	39
Tapasztalatok összefoglalása	40
Az eredmények, megfogalmazódott szükségletek bemutatása	41
A sérült emberek kiszolgáltatottságának csökkentése	41
A szervezeti, intézményi kultúra fejlesztése	41

...	32	Egységes irányelvek megfogalmazása az ellátás biztonságáról és minőségéről	41
...	32	Esetek, példák ismertetése	42
...	32	Szakmai fórumok tapasztalatai, hazai példák, jó gyakorlatok	42
...	32	Felmerült problémák	43
...	32	A szakmai fórum által javasolt szempontok a protokoll kialakításához	44
...	32	Intézményi szinten	44
...	32	Dolgozói szinten	44
...	33	Ellátottak szintjén	44
...	33	Az országos bevezetés feltételei	45
...	33	A modellkísérletben résztvevő intézmények javaslatai a bevezetéshez	45
...	34	A bevezetéshez szükséges strukturális, személyi és tárgyi feltételek	45
...	34	FELHASZNÁLT IRODALOM	47
...	34	1. számú melléklet / A Szakmai Fórum tapasztalatai 1.	49
...	35	A visszaélésekkel összefüggő problémák az intézményvezetők csoportja szerint	49
...	35	2. számú melléklet / Szakmai Fórum tapasztalatai 2	50
...	35	A Szakmai Fórumon megfogalmazott kerüendő viselkedések a gondozó részéről.	50
...	36	3. számú melléklet / Szakmai Fórum tapasztalatai 3	51
...	36	A visszaélések rizikófaktorai	51
...	36	4. számú melléklet / A hazai helyzetkép összefoglaló táblázata	52
...	37	a tréning résztvevőitől szerzett információk alapján	
...	37	5. számú melléklet / A visszaéléssel kapcsolatos eljárás ideáltípusának leírása	53
...	37		
...	38	6. számú melléklet / Beszámoló / Írásbeli jelentés	59
...	38		
...	38	7. számú melléklet / Jogi vonatkozások	63
...	39		
...	39		
...	39		
...	39		
...	40		
...	41		
...	41		
...	41		